

Kerkdienst Janskerk 4 december 2016

Thema: Visitatie Maria en Elisabeth

Lezing: Lucas 1: 36-45 en 56

Voorganger: Jasja Nottelman

Inleiding

Net als Maria krijgt ook Elisabeth te maken met een onverwachte zwangerschap. Elisabeth en haar man Zacharias waren oud en Elisabeth was onvruchtbaar. En net als Maria krijgt Zacharias bericht van een engel. Hij kan niet geloven in het wonder van een kind en wordt met stomheid geslagen.

Geen wonder dat de twee vrouwen behoefte hebben elkaar op te zoeken. Tijdens de ontmoeting herkent Elisabeth het wonder van de belofte die Maria in zich draagt.

Overweging

In de Opstandingskerk in Taizé word ik elk jaar opnieuw getroffen door de moderne glas-in-lood ramen die aan de zuidkant in de muur zijn gemaakt. Met een beetje geluk schijnt de zon en laat daardoor de prachtige kleuren warm oplichten.

Er zijn een aantal scene's verbeeld: onder andere de annunciatie, de aankondiging van de engel aan Maria en de visitatie; de ontmoeting van Maria en Elisabeth. (Je kunt ze goed vinden op internet: google ontmoeting Elisabeth en Maria Taizé)

Het glas is dieprood. Je ziet links Elisabeth staan met open armen, voor haar huis. Van rechts komt Maria aan en ze reikt naar Elisabeth. Ze kijken elkaar aan, het is het moment voordat ze elkaar zullen omhelzen.

Doordat ze dat nog net niet doen, dat omhelzen, maar je beide vrouwen zo duidelijk ziet, de een frontaal en de ander en face, kun je ook goed hun buiken zien.

En dan zie je in de buik van Elisabeth een klein kindje dat kijkt naar die andere buik, waarin ook een klein kindje zit. Ook zij reiken naar elkaar.

Op twee niveaus is er sprake van een ontmoeting: de vrouwen zien elkaar en de kunstenaar verbeeldt met de ontmoeting van de kinderen het vers: Toen Elisabeth de groet van Maria hoorde, sprong het kind op in haar schoot.

Het is een open beeld, twee vrouwen, aan wie je kunt zien dat de een wat ouder is dan de ander, maar die op gelijke hoogte staan, dezelfde kleuren dragen. Elkaar aankijken en weten, het is iets bijzonders dat hier gebeurt.

Elk hebben ze hun eigen achtergrond en van beiden is die niet vanzelfsprekend. De een heeft jaren lang moeten wachten, met periodes van verdriet en wanhoop, van veel commentaar uit de omgeving, totdat ze uiteindelijk toch in verwachting raakte.

De ander is zwanger geworden terwijl dat misschien nog lang niet in de planning lag en al helemaal niet op de bijzondere manier zoals de evangelist Lucas er over vertelt.

Voor beide vrouwen gebeurt het verwachten van een kind onder bijzondere omstandigheden. En het laat raden dat de kinderen die geboren zullen worden ook bijzondere kinderen zullen zijn.

De engel heeft al tegen Maria gezegd toen hij aangaf dat ze zwanger zou worden, dat haar nicht Elisabeth ook in verwachting is geraakt en Maria gaat dan ook snel naar haar toe.

Zo brengt Maria de laatste drie maanden van de zwangerschap van Elisabeth door bij haar nicht.

Twee vrouwen met een eigen verhaal, maar daarin zit ook veel van wat ze delen.

Het allebei zwanger zijn delen ze uiteraard, zet twee zwangere vrouwen bij elkaar en er valt heel wat uit te wisselen.

Over wat je voelt.

De veranderingen in en aan je lijf.

Je moodswings.

Waar je tegen op ziet, waar je naar uitkijkt.

Hoe je partner reageert en of die een goede vader of moeder zal zijn.

Veel om te delen en al ervaart iedereen weer andere dingen, het scheidt een band.

Het is goed om deze dingen te delen en het is een stevig tegenwicht tegen al te roze wolken.

Maar wat deze vrouwen ten diepste delen is de ervaring van het gezien zijn en dat is wat we herkenden in het gedicht van Juut Meijer:

Al had niemand mij ooit gezien
en betekende ik in niemands ogen iets
al was ik nog nooit begrepen
en bleef mijn hart gesloten
al was ik nooit ik, ontheemde, vreemde voor mezelf
was er niemand die me liefhad

maar was ik kostbaar in de ogen van één
die hoort en ziet...

dan is dit de plaats
de plaats van het zien
dit de tijd
de tijd om te zijn
dit de bron
de bron van de levende
die mij ziet.

Het is een gedicht geschreven voor Hagar, de slavin die door Sara wordt ingezet om een kind bij Abram te krijgen. Ook een verhaal over een kinderwens, over smaad en hoon. Hagar wordt, nadat uiteindelijk Sara toch zelf een kind heeft gekregen de woestijn in gestuurd. Ze wordt verjaagd en denkt dat zij en haar kind het niet zullen overleven. Dan hoort en ziet God, de Levende, haar en zorgt ervoor dat er een bron is waaruit ze water kan putten en er zo weer toekomst voor hen is.

Dat is wat zowel Elisabeth als Maria ervaren: God die hoort en ziet. Een oudere vrouw die gehoond wordt en gesmaad omdat ze niet vruchtbaar is en geen kinderen zal krijgen en een jong meisje van wie je niet zou verwachten, en zij zelf al helemaal niet, dat ze ingezet zou worden voor een zo groot perspectief, met zo veel gevolgen. In het lied dat Maria zingt verwoordt ze dit, daarover horen we volgende week meer.

...

dan is dit de plaats
de plaats van het zien
dit de tijd
de tijd om te zijn
dit de bron
de bron van de levende

die mij ziet.

De ervaring dat je kostbaar bent in de ogen van een die hoort en ziet.

Ook als je geen kind zult dragen.

Ook als je geen groots en meeslepend leven leeft waar om iedereen je zal loven en prijzen.

Ook als je het moeilijk vindt om jou leven te leven zoals het is.

Ook dan is er een die hoort en ziet.

Die als een bron telkens opnieuw voor levend water zorgt.

Die met scheppingskracht aanwezig is,
dicht bij het hart.

Zo moge het zijn.